

Poselství Svatého otce Františka
k oslavám 5. světového dne modliteb za péči o stvoření
1. září 2019

„Bůh viděl, že je to dobré“ (Gen 1,25). Na začátku biblického vyprávění se Bůh s potěšením dívá na své stvoření. Dívá se na obyvatelnou zemi, na vody přinášející život, na stromy nesoucí plody, na zvířata zaplňující společný domov; to vše je milé Božím očím. Bůh předává člověku tvorstvo jako vzácný dar, který je třeba chránit.

Odpověď člověka na tento dar byla, bohužel, poznamenána hříchem, uzavřením se do vlastní autonomie, dychtivostí po majetku a po využívání. Tvorstvo – místo setkání a sdílení – bylo egoismem a sobeckými zájmy přetvořeno ve výkladní skříň rivality a střetů. Do nebezpečí se dostala samotná příroda. To, co v Božích očích bylo *dobré*, se dílem lidské ruky stává *zneužitelným*. V posledních desetiletích se situace výrazně zhoršila: trvalé znečišťování, nepřetržité využívání fosilních paliv, intenzivní drancování zemědělské půdy, kácení lesů, alarmující hodnoty globálního oteplování. Nárůst extrémních meteorologických jevů a desertifikace půdy dopadají na ty z nás, kdo jsou nejvíce zranitelní. Stejně znepokojivé je tání ledovců, nedostatek vody, zanedbávání systému vodních nádrží, velké množství plastů a mikroplastů v oceánech. To vše poukazuje na nutnost zásahů, které nelze více odkládat. Vytvořili jsme stav klimatické nouze, který závažně ohrožuje přírodu a život, včetně našeho života.

Zapomněli jsme, co je naším základem: jsme Boží tvorové stvoření k Božímu obrazu (srov. Gen 1,27), kteří mají obývat společný domov jako bratři a sestry. Nebyli jsme stvořeni jako arogantní jednotlivci, člověk v Božím záměru je středem *životodárné sítě*, kterou utváří miliony druhů, se kterými nás Stvořitel láskyplně spojil. Je na čase, abychom znovu objevili povolání Božích dětí, které jsou si navzájem bratry a sestrami a jsou ochránci tvorstva. Je čas k pokání a obrácení, čas návratu ke kořenům: jsme milovaní Boží tvorové. Bůh nás ve své dobrotě zve, abychom milovali život, vytvářeli společenství a žili ve spojení s přírodou.

Důrazně proto vyzývám věřící k modlitbě v tomto čase, který, díky příhodné iniciativě ekumenického společenství, vykrytalizoval v *Čas pro přírodu*: jde o období intenzivní modlitby a činnosti ve prospěch našeho společného domova. Zahajuje se 1. září, na Světový den modliteb za péči o stvoření, a končí 4. října, v den památky sv. Františka z Assisi. Je příležitostí ke sblížení s našimi bratry a sestrami různých křesťanských vyznání. Myslím zvláště na pravoslavné věřící, kteří tento den slaví již třicet let. Buďme také ve spojení se všemi lidmi dobré vůle. Je třeba, abychom na pozadí ekologické krize, zasahující každého, podporovali a ochraňovali *životodárnou síť*, jejíž jsme součástí.

Je to čas, kdy se máme *navrátit k modlitbě v přírodě*, kde z našeho srdce spontánně tryská vděčnost Bohu Stvořiteli. Sv. Bonaventura, básník františkánské moudrosti, říkával, že příroda je první „knihou“, kterou před námi Bůh otevřel, abychom žasli nad její sladěnou a krásnou různorodostí, a byli tak vedeni k lásce ke Stvořiteli a k jeho chvále (srov. *Breviloquium*, II, 5.11). V této knize nám každý tvor byl dán jako „Boží slovo“ (srov. *Commentarius in librum Ecclesiastes*, I, 2). V tichosti a v modlitbě můžeme naslouchat symfonii tvorstva, která nás volá, abychom vystoupili ze své sebestředné ulity. Znovu tak objevíme, že nás prostupuje Boží láskyplnost a že sdílení obdržených darů nám přináší radost.

V tomto smyslu můžeme říci, že příroda, *životodárná síť*, místo pro setkání s Pánem a mezi námi, je jakousi Boží sociální sítí (srov. Audience evropských vedoucích skautů 3. srpna 2019). Vede nás, abychom Stvořiteli vzdali vesmírný chvalo zpěv, jak nás učí Písmo: „Vše, co na zemi roste, veleb Pána, chval a oslavuj ho navěky“ (Dn 3,76).

Je to čas k *reflexi o našem každodenním životním stylu*. Naše rozhodování ohledně jídla, spotřeby, dopravy, užívání vody, energie a mnoha materiálních dober je mnohdy neuvážené a škodlivé. Je nás příliš, kdo přistupujeme k přírodě svévolně. Rozhodněme se pro změnu, změňme náš životní styl na jednoduchý a ohleduplný! Je čas přestat být závislí na fosilních palivech a urychleně a rozhodně podniknout kroky směrem k čisté energii, k udržitelnému a oběhovému hospodářství. Nezapomeňme naslouchat domorodým obyvatelům. Jejich po staletí předávaná moudrost nás může naučit lepšímu vztahu k přírodě.

Je čas *podniknout prorocké kroky*. Mnozí mladí lidé na celém světě se ozývají s požadavkem, aby došlo k odvážným rozhodnutím. Jsou zklamaní z přílišného množství nesplněných slibů, z přijatých a neuskutečněných usnesení, zanedbaných kvůli postranním zájmům nebo parciálním výhodám. Mladí lidé nám připomínají, že Země není majetek ke zničení, ale dědictví, které je třeba zachovat. Naděje v budoucnost není krásný sentiment, ale úloha, která vyžaduje konkrétní úkony dnes. Dlužíme jim skutečné odpovědi, nikoli prázdná slova; skutky, nikoli iluze.

Naše modlitby a naše výzvy mají především za cíl senzibilizaci představitelů politického a společenského života. Na mysli mám obzvláště zástupce vlád, kteří se v příštích měsících setkají, aby obnovili rozhodnou snahu vést planetu k životu, nikoli k setkání se smrtí. Napadají mne slova, která jako duchovní závěť pronesl Mojžíš k lidu před vstupem do zaslíbené země: „Vyvol si život, abys žil ty a tvoje potomstvo“ (Dt 30,19). Jsou to prorocká slova, která můžeme adaptovat na sebe a na situaci naší Země. *Vyvolme si tedy život!* Řekněme „ne“ konzumní chamtivosti a nárokování si všemohoucnosti, ne cestám smrti. Vydejme se dnes prozíravou cestou zodpovědného odříkání, abychom zítra zajistili perspektivu životu. Nepodvolme se perverzní logice snadného výdělků, mějme na mysli budoucnost všech!

V této souvislosti má velkou důležitost nadcházející „Summit pro klimatickou akci“ Organizace spojených národů. Vlády zde mají prokázat politickou vůli intenzivně zvyšovat opatření, aby co nejdříve dosáhly nulové čisté emise skleníkových plynů a udržely globální oteplování na hodnotě 1,5 °C ve srovnání s předprůmyslovou dobou, v souladu se záměry Pařížské klimatické dohody. V měsíci říjnu pak bude středem pozornosti mimořádné biskupské synody Amazonie, jejíž integrita je závažně ohrožena. Využijme těchto příležitostí, abychom odpověděli na volání chudých této země!

Každý věřící křesťan, každý člen lidské rodiny může být drobným, ale jedinečným a nenahraditelným provázkem, který přispěje k navázání *životodárné sítě*, zahrnující všechny. Staňme se zodpovědnými a vezměme si k srdci péči o životní prostředí skrze modlitbu a činnost. Bůh, „vládce, milující život“ (Mdr 11,26), nám dodá odvahy, abychom činili dobro bez čekání na iniciativu druhých, bez otálení, než bude příliš pozdě.

Ve Vatikánu 1. září 2019

FRANTIŠEK